

ПАУЛ ШМИДТ-ЕЛГЕРС ЗЛАТО В ДЖУНГЛАТА

Превод от немски: Лиляна Дичева, 1965

chitanka.info

Франсиско Писаро заповяда да отворят широко портите на укрепения лагер. Испанците бяха поставили своите оръдия встрани край оградите, но въпреки предпазните мерки не един от испанските авантюристи се уплаши, когато видя индианците, които по равнината се приближаваха към лагера.

Полегатите слънчеви лъчи на този горещ ноемврийски ден от годината 1532 се пречупваха с блясъци в златните шлемове и в щитовете на хората от свитата на Атахуалпа, владетеля на инките. Зад разкошната тържествена колона на благородниците се вдигаше жълт прах от хиляди крака. Испанският военачалник бе поканил освен Атахуалпа с благородниците си също и простия народ, та всички да видят как царят на инките ще бъде приет от великия „бял бог“ — така жителите на Перу в суеверния си страх наричаха страшния Писаро. Маса туземци заедно с жените и децата си следваха в плахо любопитство представителната колона.

Франсиско Писаро, безскрупулният военачалник от испанския град Трухильо, междуременно бе свикал военен съвет. Мършав и бледен, облечен в броня, той седеше върху стол, подобен на трон. Червената коприна при входа на шатрата бе събрана нагоре, така че Писаро можеше да оглежда цялата си армия. Пред стола-трон стоеше Гонзало Писаро, неговият брат; подпрян в небрежна поза на сабята си и хвърляйки погледи навън, до него бе рицарят Франсиско де Орелана. До военачалника върху просто столче бе приседнал калугерът-доминиканец Валверде. Неговото жълтеникаво лице с фанатичен израз се свиваше рязко през време на трескавия разговор с военачалника. Писаро вдигна ръка. Той говори кратко, защото времето напираше. Но неговите думи запалиха опасен огън в очите на тези няколкостотин мъже, които се послушваха към трона и дишаха тежко в своите кожени елеци и стоманени нагръдници.

— Днес е моментът! — извика Писаро. — При моя знак Атахуалпа трябва да стане наш пленник; отплата ще ни бъде златото, безграничните им богатства!

Мъжете изреваха одобрително и заудряха по оръжията си. Внезапно се надигна доминиканецът. С двете си ръце той обхвана малкия златен кръст, който висеше на дълга верижка от врата му; той го протегна към авантюристите и гласът му остро проряза дивото ликуване.

— За дева Мария! Който прегрешава спрямо тоя знак, нека принадлежи на смъртта!

Бойците паднаха на колене. Писаро се наведе и целуна разпятието.

— Санта Мария, това е нашият боен вик! — извика той, като се надигна и изтегли меча от ножницата.

От портата на лагера прозвуча рог. Испанците моментално се разпръснаха. Орелана разпредели въоръжените люде по шатрите и колибите, така че големият площад пред палатката на военачалника опустя. Писаро, обкръжен от най-видните рицари, се запъти да посрещне владетеля на инките. Той беше заповядал да се държат понастрана 67-те коня, защото при една схватка стрелите на индианците можеха да им навредят; а конете, непознати на туземците преди пристигането на испанците, бяха неоценими при откритите бойни полета.

Позлатената носилка на Атахуалпа се приближаваше всред тържествено мълчание. Изправил горната част на тялото си, главата украсена с потрепваща китка пера, целият искрящ от злато и скъпоценности, той подежда на испанците като някое оживяло езическо божество. Обкръжаваха го най-издигнатите благородници, също тъй разкошно облечени. Те държаха над люлеещата се носилка големи ветрила от пера. След малко над хиляда тъмнокожи люде се спряха на площада. Всички бяха невъоръжени.

Атахуалпа наведе украсената си с пера глава за поздрав. Писаро отвърна.

Внезапно доминиканецът пристъпи към инка. Царят се обърна усмихнат към Писаро, но Валверде силно и буйно му заговори:

— Нашият поздрав е за тебе, о владетелю!

Лицето на Атахуалпа пак се обтегна в учтива усмивка, защото той не разбираше чуждия език.

— Ти идваш с мирни намерения — продължи монахът, — но как можем да знаем дали наистина си наш приятел? Затова ние те питаме: признаваш ли върховната власт на негово всехристиянско величество император Карл Пети Испански? Готов ли си да се отречеш от своите езически богове и да служиш на единствения бог? — при това монахът фанатично простря ръце и погледна предизвикателно към Атахуалпа.

Всред свитата на инките настана безпокойство. Доведеният от крайбрежието преводач-индианец можа само твърде зле да обясни на владетеля думите на доминиканеца.

— Той иска да види книгата, от която говори твоят бог — преведе той със запъване молбата на Атахуалпа.

Монахът подаде с тържествено движение своята библия. Инката взе книгата, загледа я нерешително и я подържа, ослушан на ухото си. Челото му се помрачи и като изрече няколко неразбираеми за испанците думи, той хвърли библията в праха.

С див вик монахът отскочи назад.

— Твоята книга не говори — преведе уплашен индианецът.

— Богохулство! Накажете езичника! — изкрещя гласът на монаха над площада чак до прикритията на испанците.

— Санта Мария! — извика Писаро и извади меча си от ножницата.

Онова, което последва, бе кратко и страшно. Въръжените испанци се появиха с рев и се хвърлиха върху беззащитните туземци. Бързо бяха доведени конете и Писаро, който се метна на своя жребец, даде заповед да се унищожат всички „езичници“. Орелана изтегли Атахуалпа от носилката. Скъсаха царската лента на челото му и завързаха ръцете му с въже. Ужасна бе кървавата баня, която ордата испанци извърши всред свитата на Атахуалпа. Златно-бродираните дрехи и скъпоценностите биваха ограбвани веднага от още потръпващите тела.

Народът, който се бе разположил пред портите на лагера, чу виковете на умиращите и видя как белите мъже върху конете размахваха мечове над главите на затворените в лагера. Страхът и ужасът се умножиха още повече, когато оръдията заизхвърляха с гръм своите железни топки всред тълпата. Като оставиха на площада само мъртви и ранени, испанците се втурнаха през портите и продължиха кървавото дело навън.

Тогава Писаро си спомни една заповед на испанския дворец. „Трябват ми три момчета!“ — изкрещя той на Орелана. Заповедта бе предадена по-нататък. Но вече беше късно да се обуздаят тези мъже, които убиваха, опиянени от кръвта. Без да избират, те колежа и жените и децата и над всичко гърмеше бойният им вик: „Санта Мария!“

Проклинайки, Писаро пришпори коня си. От другата страна, зад една шатра, той откри едно индианче, което бягаше. Орелана разбра намерението на военачалника. Той се впусна след момчето, застигна го и искаше да го плени. Но то се отбраняваше и замахна с дълъг бронзов меч към коня, който заплаши да свали ездача си. Орелана скочи от коня, като кълнеше и тичаше подир момчето. Като удари с тънката страна на меча си, той замая беглеца, взе го в ръце и го занесе в шатрата.

Скоро крясъците замлъкнаха. Като си показваха с дива радост плячката, испанците се събраха на куп. Прах се стелеше над лагера, миришеше на кръв.

Писаро не беше загубил спокойствие. „Младият езичник изглежда да е тъкмо на подходяща възраст“, каза той в шатрата и огледа момчето като някоя стока. „Горе-долу на девет години трябва да е; още пет и ще може да ни служи като преводач при похода във вътрешността на страната.“ Той даде на своя брат Гонзало писмо и му заповяда да замине заедно с момчето за крайбрежието и да го изпрати с първата каравела за императорския двор в Мадрид. Преди това момчето набързо бе покръстено от доминиканеца, защото не можеха да пратят на негово християнско величество един езичник. На кръщенето то получи името Мигуел.

Осем години по-късно в пристанището на Гуаякил навлезе испански военен кораб. Междувременно Перу бе завоювано от испанците. Туземците водеха жалко съществуване като роби и работеха не само по полетата, а и в мините, за да произвеждат злато и сребро; император Карл в Испания се нуждаеше от много пари за своите войни.

Котвата затрещя към дълбочината. Мигуел стоеше всред групата от неколцина испански дворяни на предната палуба и гледаше към светлия град. Той бе израснал през това време във висок млад мъж. Испанските му дрехи се различаваха само по своя по-малък разкош от облеклото на обкръжаващите го. Само лицето му, тъмнокафяво и широко, издаваше чуждата раса. Странни усещания го вълнуваха. Детските спомени, засипани от живота в испанския дворец, при вида на тоя бряг внезапно добиха форма. Той бе дочул един разговор на

благородниците и бе узнал някои неща за съдбата на своята родина. Той знаеше, че цар Атахуалпа по заповед на страшния Писаро бе удушен, след като го бяха изнудили да остави уж като откуп „една стая, висока колкото ти стига ръката, и пълна със злато“. Свещените, украсени със смарагди съдове от храмовете, златните дискове, наподобяващи слънцето, бяха претопени в Мадрид на златни монети. После тези монети минаваха в ръцете на испанските военачалници и войници. Не една ръка на благородник алчно се протягаше към резултатите от испанската колониална политика. Но всичко това Мигуел разбра едва когато стана по-възрастен. И тогава той помисли, че такъв е вечният закон: че златото, властта и силата са едно и също в света на белите хора.

Бяха три момчета — две от тях Писаро бе пленил при покъснешните си походи — и живееха заедно под строго наблюдение. Един духовник ги обучаваше на испански език и нрави. Годишите преминаваха.

— Къде лежи нашата родина? — питаша често момчетата.

Никой не знаеше отговора. Далеч, много далеч, това беше единственото, което знаеха. Спомените им се размиха и полека-лека пленниците приеха заедно с носията на испанците и техните обноски и навици на живот.

— Вие сте на служба на императора — подчертаваше постоянно духовникът.

След това на седемнадесетгодишна възраст Мигуел мина под настойничеството на испанския рицар дон Педро де Урсала. Внезапно един ден дойде заповедта да тръгнат на голямото пътешествие през морето.

„Аз съм на служба при императора“. Тези думи си припомняше Мигуел сега, когато виждаше родината си. Той знаеше, че тази служба, за която го бяха отгледали, ще започне в момента, когато сложи крак на родната земя.

Една лодка се приближи до кораба, закрепиха я. Въръжен мъж извика:

— Заповед на наместника на Кито, Гонзало Писаро! Преводачът Мигуел е длъжен да се яви при Негово Великолепие. Испанските господа се умоляват още да останат на кораба, докато ги посрещнат благородниците.

Мигуел въпросително се поклони пред дон Педро, който гордо му махна с ръка. Испанците недоволно гледаха след Мигуел, който бързо и ловко се спусна по въжената стълбичка надолу към лодката.

Малко по-късно той скочи на земята. Сърцето му биеше, когато съгледа каменните дворци. На една висока мачта на брега се развяваше кастилският флаг. Под закрилата на това знаме живее народът на Перу, ми говореше постоянно дон Педро. Чест и слава на тоя флаг, ако донася на нашите хора щастие и благосъстояние след всички ужасни войни и преминалите времена, казваше си Мигуел.

Два коня стояха готови. Човекът от лодката, капитан със зорки очи, се качи на единия и заповяда на Мигуел да тръгне напред на другия. Така те минаха по тесните улици.

Населението — перуанци, които плахо бързаха нанякъде — отскачаше настрана пред задаващите се коне. Тъмни погледи се забиваха в Мигуел. Испанци, излегнати в удобни носилки, учтиво поздравявала конниците с широко размахване на шапките.

Наместникът на Кито Гонзало Писаро седеше нетърпелив пред своето писалище, на което се трупаха карти и писма. Пред него стоеше Франсиско де Орелана.

— Иде ли той? — попита Писаро с възбуден глас.

— Той иде, и то сам... дон Педро е още на борда.

Наместникът удари с юмрук по листа.

— Това проклето куче! Аз знам защо той и господата от двореца са дошли тука. Наклеветили са ме пред моя брат! Но само почакайте, скоро ще притежавам толкова богатства, че на всички завистници ще се запуши устата!

— Трябва да бързаме, новият губернатор може би е на борда — отвърна Орелана.

— Още утре тръгваме. В пълно мълчание. Кафявата паплач нека още днес почне похода, също така свинете и кучетата. — Внезапно Писаро се изсмя тържествуващо. — Ще оставим господата на кораба да почакат! Успехът ни ще извини тая малка неучтивост, когато се завърнем отрупани със злато.

Съобщиха, че е дошъл капитан Лопес де Агуала. Писаро махна нетърпеливо и капитанът със звънтящи шпори и шлем в ръка мина през залата към наместника. Облечен в дворянски дрехи, до него вървеше Мигуел.

— Добре, добре — прекъсна Писаро обясненията на капитана. — Така, това значи е той! — И грабна Мигуел за раменете и го разгледа. — Моят високоблагороден брат Франсиско преди години те надари с щастието да отпътуваш за Испания, сега ти ще ми служиш като преводач из тази страна, в името на негово всехристиянско величество.

Мигуел се поклони.

— Да служиш под флага на Кастилия е чест — каза той.

Орелана се усмихна към Писаро.

— Предвидливостта на светлейшия ви брат, изглежда, е донесла плодове. Мигуел по възпитанието си е испанец, но е поддържал перуанския си майчин език и неговите диалекти и го владее съвършено — така ми писа патер Алварес. — След това се обърна към Мигуел — Истината ли е писал почитаемият отец?

— Така е — отвърна Мигуел. — Езикът на хората от тая страна е и мой език, а скъп ми е испанският начин на живот.

— А сърцето ти? — очите на Писаро задълбаха в очите на Мигуел.

— Сърцето ми? — Мигуел уплашено отстъпи крачка назад.

Неговото сърце! Той внезапно почувствува там болка, защото никога още не беше си поставял този въпрос.

— Е? — наместникът пак го бе хванал за раменете.

Мигуел откъсна очите си от твърдия поглед на мъжа пред себе си и погледна нагоре. Слънцето хвърляше сноп лъчи през ниския прозорец върху пъстро изрисувания таван. Тихо бе в залата. Само отвън навлизаше забърканият шум на града. Очите на Мигуел се сведоха и се спряха на разпятието, което висеше зад Писаро на облечената с платно стена. То бе от злато и един слънчев лъч светкаше по него.

— Моето сърце е християнско — каза той тихо.

Писаро го удари със смях по гърба.

— Християнско, брате Франсиско! Такива сме и ние в сърцата, както с мечовете си сме на служба на негово всемилостиво величество. Добър отговор! Значи бъди готов, вдругиден ще отпътуваме.

На капитана бе заповядано да се грижи за екипирането на „Мигуел, нашият преводач“. Мигуел се поклони дълбоко, отдалечи се в тази поза пет стъпки назад и след това се извърна към вратата. Там повтори церемонията.

Последният му поглед падна върху святкащото разпятие.

Гонзало Писаро, императорският наместник на Кито, тръгна през следващата нощ в гонитба на своята лудешка мисъл да намери „златната страна“ Паитити. Месеци наред той бе подготвял експедицията, не бе пестил нито пари, нито хора и сега трябваше в сред тъмна нощ да напусне Кито! Тонове злато той бе присвоил, а още повече искаше да оплячкоса сега, за да срази проверката, която искаха да направят на некадърното му управление. Заповядал бе да го придружават само четирима души: високомерният хидалго Орелана, полевиет свещеник Гаспар де Карявал, капитан Лопес де Агуала и преводачът Мигуел. Целта беше да догонят отдавна тръгналото ядро на експедицията и да застанат начело.

Като звънтяха с оръжията си, конниците галопираха по старите инкски улици. Те бяха в пълно въоръжение, даже и Карявал бе заменил расото си с броня и остър шлем закриваше бръснатото му теме. Той беше един войнствен служител на господата, този полеви свещеник. Около врага му висеше златен кръст на златна верига.

При святкането на метала Мигуел помисли за своята първа среща с Писаро. С открити гърди той дишаше ароматния въздух, който лъхаше откъм планината. След един час галоп петимата ездачи настигнаха обоза на експедицията. Тук настланият път все още беше широк.

— Край тях! — заповяда Писаро и тръгна начело на малката кавалкада.

Мигуел яздеше до капитана. През следващите часове той оглеждаше с учудване дългата змия от хора и животни, които се точеха по пътя.

Агуала дръпна юздата на своя жребец.

— Четири хиляди индианци имаме като носачи на нашите провизии и оръжия. А това там, дето квичи, са свине; там пък се клатушкат ламите. А нашите хора, които маршируват отделно там, водят две хиляди обучени настървени кучета.

Ужасно звучеше дивият лай на тези животни в нощта.

— Тези кучета са нашето най-добро оръжие срещу червенокожите говеда — обясни гордо Лопес.

Мигуел уплашено изслуша думите на капитана. Гърлото му бе пресъхнало. „Червенокожи говеда!“. Та нали и той бе един от тези

презрени люде! След това обаче си каза, че суровият воин до него разглежда много неща от друга гледна точка, не като великият Писаро. Нали Писаро бе търпял него, Мигуел, до себе си като човек от най-приближените си, нали даже го бе прегърнал? А походът щеше да трае дълго време. Писаро щеше да се нуждае от неговата помощ. Мигуел пак си зададе въпроса: къде беше целта на това авантюристично пътуване?

Сега те най-сетне язدهа начело на малката армия. Двеста испански рицари ликуващо завикаха да поздравят наместника. Тези мъже бяха пешеходци и леко облечени. Всеки испанец бе следван от индианец, който му носеше оръжията.

Направиха къса почивка: Писаро свика военен съвет. Беше сигурно, че в ранни зори ще стигнат планинската верига. Там добрият път свършваше и армията трябваше да продължи по тясна пътека. Писаро заповяда петте коня да бъдат преведени от индианците докдето бъде възможно. Доведоха петима туземци при челото на колоната и Мигуел трябваше да преведе заповедта. Загърнатите в широки наметала индианци стояха пред него. Той ги заговори на техния език. Носачите се заслушаха и най-старият от тях пристъпи по-близко.

— Ти говориш нашия език. Към господарите ли принадлежиш?

— Аз не съм испанец, но принадлежа към тях — отговори Мигуел.

— Щом принадлежиш към тях, ще останеш жив, ние обаче ще измрем от глад и студ — отговори старецът с уморен глас.

След това той разправи на Мигуел, че тези четири хиляди носачи са били събрани от наместника в една само нощ от затворите на Кито.

— Писаро ни освободи от бърза смърт в мините, където щяха да ни осъдят да работим, но сега ще намерим по-дълга и по-мъчителна смърт в девствената гора. Ах, ти принадлежиш към белите хора — какво знаеш ти за нас?

Отведоха конете и с тях изчезнаха и петте сенки на индианците.

С утрото започна и изкачването към планинския проход. Гората остана назад. Изведнъж стана студено и мъгливо. Испанците мръзнаха. Мигуел безмълвно крачеше на края на челната колона, редом с мълчаливия сега Лопес. Далеч зад тях звучеше лаят на кучетата и дивото викане на испанците, които подкарваха хората и животните. В

Мигуел още звучаха думите на стария индианец, докато променящата се природа не го изтръгна от тези мисли. Бяха стигнали до половината височина. Леденият вятър на голите Кордилери нападна испанците, заби се до мозъка на костите им. Вълма от мъгли ги обвиваха.

И все по-стръмен ставаше пътят. Проклинайки, испанците се влачеха нагоре. Върху премръзналите си тела те намятаха покривки и дрехи. Писаро заповяда да заколят петте коня и да насолят месото. Ламите — животни, които приличаха на мулета — трябваше да бъдат натоварени с оръжията, които сега не бяха нужни. Мигуел видя, как неколцина диви оръженосци свличаха вълнените наметала от индианците и сами се обличаха с тях. Един от ограбените бе старецът, който, след като се освободи от коня, сега пъшкеше под тежестта на голям сандък. Мигуел искаше да махне своето наметало, за да го даде на стария човек, но един остър поглед на Орелана го спря.

Един ден и една нощ се бориха испанците с планинския проход. Почти всички свине от обоза измряха. Загинаха повече от стотина носачи. А докато на отсамния склон на Сиера студът бе почти нетърпим, оттатъшният източен склон посрещна армията веднага с влажната горещина на джунглата, която се откри безкрайна като зелено море пред очите им. Ужасни валежи измокриха хората. Облъхна ги жаркият дъх на треската. Но Писаро пришпорваше армията напред — ден след ден, седмица след седмица. Пътят изглеждаше без край. Дрехите на испанците започнаха да се разпадат, кожените им елеци хванаха мухъл.

Армията намаля. По пътя умираха роби, падаха кучета. В дъжда провизиите ставаха на каша. Острият глад накара испанците да заколят няколко от кучетата. И не стигнаха само няколко, скоро дрезгавият лай започна да става все по-рядък. Носачите туземци нямаха вече нито зрънце царевица, те се хранеха с корени от гората или умираха.

Внезапно дъждът намаля. Армията мина през гора от канелени дървета. Писаро, разтърсван от треска, проклинаше това богатство, което не можеше да му послужи за нищо. Храна им беше нужна! Военачалникът обяви почивка. Уморени, испанците налягаха. Мигуел приклепна до Лопес. Той бавно се бе настроил отново към климата на родината си. А Лопес имаше треска. Очите му горяха. Внезапно лицето му се просветли. Той пхна треперещи пръсти в рохкавата горска почва и замърмори безумно: „Злато... злато...“ И събираше

въображаемото богатство с ръце и тъпчеше джобовете на парцаливия жакет.

Мигуел отиде да потърси стария носач. Най-сетне го откри между примирено насядалата тълпа роби. Старият умираше. Пред Мигуел се отвори пътечка всред купчината плахо гледащи го люде.

Покъртен, той се наведе над стареца.

— Аз дойдох да те помоля да дадеш някаква билка против треска, а те заварвам сам болен и в тежко положение. — Той даде на болния шише вино и парче варено кучешко месо — остатъка от полагаемата му се дажба.

Индианецът отпрати матовия си поглед към Мигуел. Тихо, със запъване той каза:

— Белите господари покръстиха всички синове на народа на инките, но къде остана тяхната любов? И къде ли да бъде тя, когато те сами са убили сина на своя бог?

Мигуел тревожно се прекръсти, но старецът продължи със заекване:

— Вижте, братя мои, той ни е чужд, а родителите му са били щастливи в нашата земя, без да познават белите мъже и техния бог. Мигуел, ти ще бъдеш нещастен, ти, който в сърцето си не си нито кафяв, нито бял.

— Той ще бъде нещастен, по-нещастен от нас... — промърмориха мрачните фигури край Мигуел, който уплашен се огледа.

В зелената светлина на гората виждаше само обвиняващи очи.

Той извика:

— Аз искам да ви помогна, но как? Силата на испанците е прекалено голяма, тяхното знание надделява нашия сразен народ, техните оръжия са непобедими. Целият свят на белите мъже е покорен на испанския император!

— Тогава ти трябва да си по-умен от тях, без да имаш техните слабости. Алчността на белите мъже за злато ще бъде тяхната смърт. Който иска само да жъне, без да сее, той ще погине. Те ни превърнаха в роби. Да бъдат проклетите! — старецът сви юмруци и се привдигна.

— Вземи този инкски знак и когато си в джунглата, нашите братя и сестри ще ти помогнат, както ти им помагаш.

Той отвърза едно шарено, преплетено с възели шнурче от своя пояс и го подаде на Мигуел, който с почит го целуна.

— Девствената гора е голяма — промърмори индианецът. — Ние сме слаби и болни, ти обаче си още силен и млад. Стори каквото ти казва умиращият.

Старецът легна назад; още веднъж по тялото му мина тръпка; след миг той бе мъртъв. Пред Мигуел отново се отвори мълчаливата пътечка.

Той изтича назад с разтуптяно сърце, като притискаше до себе си една торбичка с билки, подадени му за сбогом. В шатрата той приклепна близо до Писаро, който седеше на един сандък и разговаряше с Орелана и с полевия свещеник. Обхванала ги бе страшна омаломощеност. Без провизии, обкръжени от враждебна природа, смелостта им бе изчезнала.

Мигуел внимателно се вслушваше в разговора им. О, отсега нататък той щеше да бъде хитър и проникателен като змия!

Лопес бе заспал, след като бе изпил стритите билки, и се стресна, когато Писаро с висок глас заповяда да се изпратят съгледвачи в гората. Между мъжете настана раздвижване. Сега, когато се касаеше да търсят храна, мнозина се обадиха. Дали не можеше да се щурмува някое индианско село и там да се намери също и злато?

На Мигуел бе заповядано да тръгне с разузнавачите като преводач. Начело на тридесетина испанци той разчистваше с дългия си нож храсталака на джунглата. Следващите го воини разширяваха с мечовете си пътеката. Така стигнаха до един тесен път. Ликувайки, испанците се втурнаха покрай Мигуел. Те съгледаха в сред гората индианско село. Колиби, подобни на полукълба, покрити с палмови листа, стояха в кръг около една площадка. Наоколо тичаха свине — това бе храна! Но белязаният с рани началник дон Антонио де Рибера заповяда да спрат и да се върнат: „Ще ги хванем през нощта, ще ги изненадаме, докато спят, тогава никой не ще може да избяга.“

Мигуел бе сръган и трябваше да пропълзи назад с другите. В лагера не му позволиха да се отдалечи от Рибера. Мигуел с отчаяние размишляваше как би могъл да предупреди индианците. Но очите на началника преследваха всяко движение на преводача.

През нощта селото бе обкръжено и всички жители — заловени. Вързани ги завлякоха в набързо укрепения лагер на испанците.

Главатарят, „казикът“ на селото, имаше продупчена долна устна, в която бе вложено златно кръгче. Рибера спечели украшението на зарове и откъсна златото от устата на индианеца.

Испанците бяха опиянени от победата. Запалиха два големи огъня, а пленниците, пазени от специална охрана, стълпиха надалече. Писаро седеше върху сандък и викаше Мигуел. Карявал и Орелана стояха до него.

В светлината на огъня Мигуел се поклони пред военачалника. Писаро го погледна със зъл и подигравателен поглед и каза:

— Чуй, Мигуел, преводачо мой! Ти сега ще имаш случай да покажеш, че си верен поданик на негово всехристиянско величество. Накарай казика да говори. Той трябва да проговори! Тъй като е езичник, дивак без душа, ние няма да го щадим, ако мълчи.

— Досега не е имало такъв, когото да не сме накарали да говори! — изкрещя един войник.

Груб смях придружи тези думи.

— Дон Антонио де Рибера! — заповяда Писаро.

Повиканият излезе напред, хвърли вързания казик до огъня и освободи веригите на краката му. Карявал посегна към кръста на златната верижка.

— Изпълни си дълга, свещенико — усмихна се военачалникът.

Мигуел заговори на пленника, като превеждаше думите на Карявал. Дали казикът е съгласен да се откаже от езическите богове и да позволи да го кръстят в името на единствения бог?

Казикът мълчеше, само очите му произнасяха унищожителна присъда, щом Мигуел го погледнеше.

Мигуел се изправи.

— Мой господарю и повелителю, може би той не ме разбира?

Полевият свещеник се отвърна високомерно.

— Той те разбира, но той е един заинатен дивак като всички тъмнокожи, едно горско животно. Накарайте го насилствено да говори.

Рибера бе чакал само тази заповед. С един тласък той бутна краката на пленника в огъня. Двама мъже му помагаха да държи тръпнещите крака на измъчвания.

— Къде се намира страната на златото Паитити? — извика Орелана към Мигуел, който трескаво преведе.

— Ти си загубил умението си, дон Антонио — каза сърдито Писаро, когато пленникът все още не отговаряше.

Побеснял, порицаният натика овъглените вече крака на индианеца още по-навътре в жарта.

Сега Мигуел забеляза, че казикът бе обхванат от тръпки. Той искаше да отвори уста да проговори, но Мигуел бързо се наведе над него. Без да се забележи това от околните, той поотвори малко своето наметало, посочи пъстрото шнурче, което носеше скрито на пояса си, и прошепна на стенещия човек:

— Не говори, приятелю, тогава това ще бъде тяхната смърт в бездънната джунгла.

Измъченият поглед на казика падна върху връвчицата. Очите му внезапно станаха остри и едно движение на главата му потвърди, че той бе разбрал.

Малко преди казикът да умре, полевият свещеник скочи към него, напръска го с малко блатна вода и го покръсти с името Луис. Мигуел стоеше като вкаменен пред полуовъгления труп. Той бе разбрал, че егоизмът и алчността са пружината на онова, което току-що бе изживял; че това е карикатура на християнското учение. И Мигуел, който млад и с чисто сърце бе приел вярата за любовта към ближния, почувствува възмущение.

Очите на Писаро светеха със зъл блясък.

— Колко кучета имаме още? — поиска да узнае той от Орелана.

— Ваша светлост, още шест животни, но те скоро ще умрат от глад, ако не предпочетем да ги заколим за нас.

Писаро размисли за миг.

— Пленниците са прекалено слабички, за да ни служат като носачи; ако пък ги подгоним в гората, те ще предупредят другите села. Хвърлете ги на кучетата за храна!

И така стана.

Оплячкосаните в горското село припаси, като царевица, батати и мършави свине, едва стигнаха, за да утолят глада на белите авантюристи.

Изпратени бяха нови съгледвачи, но те не намериха други туземци.

По джунглата звучаха предупредително сигналните барабани.

И тъй, Писаро заповяда да се вдигне малкият лагер.

Рано сутринта твърде оредялата армия навлезе по-дълбоко в джунглата. Лопес заповяда на един роб да се наведе и се качи на гърба му. Човекът мъчително се люлееше под тежестта на капитана. Този пример скоро намери подражание. Повечето испанци, отслабнали от треската, си избраха лични носачи.

Начело пак беше железният Гонзало Писаро заедно с новопроизведения генерал Франсиско де Орелана. Следваха дон Антонио де Рибера и полевият свещеник. Тази челна група се завършваше от писаря на Писаро Педро де Солис и от Мигуел, след които идваха в дълга колона останалите авантюристи. Носачите, дузината останали ламы, надзираващите испанци ординарци и оцелелите кучета образуваха обоза.

Офицерите бяха въоръжени и носеха сега своите ръждясали брони над парцаливите елеци. И отново гладът започна да мъчи хората. Пътят на експедицията бе отбелязан от захвърлени сандъци и трупове на носачи.

След пет дни малката армия стигна до широка река, която минаваше през предпланините на Сиера. За пръв път испанците виждаха в джунглата река. Не можеха да я прегаят и застанаха объркани на брега. След като бяха вървели известно време покрай течението, уморените мъже внезапно видяха на отгатышния бряг много големи колиби. Там ще има храна! Върху пясъка на брега лежах канута, рибарски мрежи висяха на пръти. Кафяви, почти голи хора стояха там и гледаха към чужденците.

Писаро се опита да подмами индианците. Той накара да им покажат покривки, брадви и ножове, накара хората си любезно да подвикват и махат с ръце.

Но и след това индианците останаха недоверчиви. Техният телеграф, барабанът, бе им съобщил ужасни неща за белите. При всичкото си отчаяние испанците трябваше да установят също, че барутът им се бе овлажнил във въздуха на джунглата. Бързо разтовариха малките бъчвички от ламите, изсипаха барута на покривки и го изложиха на слънчевите лъчи. След като това бе сторено, военачалникът накара да извикат Мигуел и му заповяда да преплува реката и да преговаря с туземците.

Мигуел безмълвно отсече едно дърво, съблече се, хвърли се със стъблото във водата и като се вкопчваше в него, преплува със силни удари бързото течение. И тогава му се случи нещо странно.

Докато краката му силно удряха, той бе притиснал стъблото здраво до гърдите си и лежеше почти на гръб. Така той гледаше искрящото от слънце небе и притвори заслепен очите си. Изведнъж той видя целия си дотогавашен живот да минава пред него. В бледите спомени на детството му нападението, което испанците бяха устроили на Атахуалпа, бе се запечатало само като един ужасен страх. Сега обаче този спомен се съживи с всичките си подробности. Червенокожи говеда! Измъчване на мирни люде! А християнското учение испанците произволно бяха нагодили към самолюбивите си цели.

Да, той беше постъпил добре, като се бе отвърнал от своите господари и от „службата на императора“. Но все още се бе борил твърде малко срещу несправедливостта! Отдавна бе трябвало да предупреди индианците. И ето сега му се отдаваше възможност, щом ще говори сам отгатък с туземците. Изпитваше чувството като че заедно със събличането на испанските дрехи бе станал нов човек. Мигуел се усещаше свободен, така както се носеше във водата, свободен и единен с хората от отвъдния бряг. Той ще се бори за тяхната и за своята свобода. Това бе кратък миг сред бушуващото течение — но той реши по-нататъшния живот на Мигуел.

Краката му намериха хлъзгава почва. Той се извърна срещу течението и индианците, които изтичаха насреща му, видяха да излиза от водата един строен, жилав млад мъж. Той бе гол, само едно тясно парче плат обвиваше бедрата му и в него бе закрепен нож. Това не беше вече Мигуел, преводачът на Гонзало Писаро, а един син на народа на инките!

Туземците свалиха копията си и всеки постави за поздрав лявата си ръка върху сърцето. Мигуел заговори с тях и горските обитатели разбраха неговите думи. Заведоха го при казика Деликола. Мигуел видя как мъже, жени и деца наизлизаха от колибите. Те го обкръжиха и го поздравяваха радостно. Питаха го дали е избягал от испанците. Ведри и миролюбиви бяха тези люде и Мигуел си мислеше с уплаха, че и тук някоя нощ началникът Рибера с див боен вик ще посее убийства и разрушения.

В една от кръглите колиби седяха събрани най-старите мъже на селото, в средата им беше казикът. Той носеше около врата си преплетена връв, гъсто обсята с маймунски зъби.

— Добро или зло ни носиш ти от белите мъже там оттатък? — попита казикът. — Ти си син на богатата някога страна край брега на морето. На белите мъже ли служиш?

Мигуел извади от пояса си пъстрия шнур и го показа.

— Аз бях техен слуга, а сега съм техен враг. И се обръщам към всички мирни обитатели на голямата гора да ме изслушат и да не вярват на обещанията им.

Мигуел започна да разправя за кощунствата на испанците и подкани всички да се съпротивляват. Казикът и старейшината слушаха развълнувани. Един от тях взе думата:

— Какво говориш за борба? Ние сме мирен народ. Белите мъже са там, ние сме тук, между нас лежи широка река. Те нямат лодки, за да преминат, и нямат нищо за ядене, както ги казваш. Да ги оставим да си продължат нататък.

Неколцина от старейшините кимнаха одобрително:

— Да, ние жителите на гората сме народ, който обича мира.

Казикът вдигна ръце и наложи мълчание.

— Чуваш, какво казват те. Но ти и сам виждаш, че широката река ни пази. Аз знам друг начин: ще отплувам на едно кану при белите мъже, ще направя каквото те искат, ще им дам много храна, за да си отидат. И след това заедно с теб ще заведа чужденците там, където те никога вече няма да намерят път назад. Това е моето предложение.

Мигуел тъжно гледаше сериозните лица на седналите в кръг мъже. Той отговори настоятелно.

— Вие не бива по-дълго да чакате. Сега трябва да вземете оръжието! Прахът, който имат белите, с който те хвърлят гръмове и светкавици и с който умеят да убиват отдалече — той се е овлажнил. Скоро горещото слънце ще го изсуши. Все още завоевателите са гладни и обезкуражени, най-опасното им оръжие е вън от употреба. Отровните стрели от вашите торбички могат да убиват, без да се вижда стрелецът. Обсипете чужденците от лодките си със стрели, хвърлете огън по разстлания прах, убийте животните им. Аз ще се погрижа сред белите мъже да настане бъркотия и така ще ви помогна в подходящия момент. Всички села от гората трябва да се обединят. Но не направите

ли така, тогава белите мъже ще ви обещаят всичко, за да не спазят нищо и за да ви вземат всичко. Извикайте за борба! Избийте противниците, докато са слаби!

Но старците заклатиха главите си със съмнение.

— Попитайте младите мъже от селото, дали искат да стоят и да чакат, докато белите мъже дойдат да ги убият! — извика страстно Мигуел.

— Ти си млад като тях. В старостта е предвидливостта и мъдростта. Какво може да ни стори гърмът на белите, ако ние се отдалечим навътре в гората? И може ли техният гръм да е по-силен от гръма на бурята, на който нашите колиби издържат?

Старците се съгласиха да приемат предложението на казика.

— Бъдете умни, заведете чужденците към тяхната гибел! Ние обаче от селото ще се изтеглим всички в гората и ще останем там, докато те не изчезнат — казаха те.

— Тогава ще дойдат други, нови, от земята отвъд „голямата вода“ — извика гневно Мигуел.

Старейшините поклатиха отново глави и след това придружиха казика и Мигуел до реката. Пуснаха във водата едно дълго, широко кану. По заповед на Деликола обитателите на селото натовариха в ладията плодове, костенурки, кошници с мазни орехи андиروба, плодове от палми асаи и изсушено месо от маймуни.

През това време Мигуел гледаше към другия бряг. Той видя как испанците възбудено следят приготовленията на „дивите“. Слънчевите лъчи прорязваха девствената гора и се пречупваха по ризниците и оръжията. Лагерните огънове, на които гладните испанци вареха месото от последните две мършави кучета, дигаха отвесен дим към сплетения покров на дърветата. Маймуни, чиито любопитни крясъци ечаха чак до отвъдния бряг, скачаха от клон на клон и вероятно се смееха на хората, които трмаво стреляха по тях с аркебузи. Бляскави папагали пригласяха с остър писък на маймунския концерт; целият този шум понякога се поглъщаше от по-силното бучене на водата, за да достигне след това още по-ясно към слушания Мигуел. Една пъстра, разкошна и мирна картина. Това почувствуваха и обитателите на гората, които гледаха с ръце над очите действията на белите чужденци и бърбеха любопитни. Те не познаваха употребата на двете опасени досега оръдия на испанците, които двамата носачи сваляха от

гърбовете на две лами и ги отнесоха навътре. Мигуел съгледа ясно, как железната цев бе поставена на позицията от дон Антонио де Рибера зад един насипан куп пясък. Кръглият отвор гледаше заплашително към селото.

Деликола подкани Мигуел да се качи. Дългото кану лежеше тежко във водата. Двама голи, мускулести червенокожи седяха отзад и насочваха с две остри гребла лодката срещу течението.

— Още е време, Деликола — заклеваше Мигуел казика.

Но този клатеше усмихнат глава:

— Моето решение е твърдо, старейшините се съгласиха.

Мигуел се метна зад него в лодката. При силното ликуване на жителите кануто бе отправено към средата на реката, а гребците поддържаха постоянно посоката. Ладията се приближи до отсрещния бряг само на стотина метра по-надолу от лагера. Още няколко силни удара с греблата и тя се удари в почвата. Испанците забързаха натам. Тогава казикът строго заповяда на своите съплеменници да скочат във водата и да отплуват обратно към своя бряг.

Надвечер испанците устроиха в лагера тържествена вечеря. От другата страна на реката горските индианци стояха по брега и слушаха уплашени пиянските песни на белите.

Писаро възнамеряваше да направи впечатление на казика. Той седеше върху стола-трон в една колиба, тапицирана с палмови листа. Мигуел, сега пак облечен с панталон, елек и обърнати ботуши, бе клекнал край краката му. Върху сандъци и килими наоколо в полукръг седяха военачалниците. Там стоеше и писарят Педро де Солис и държеше една ролка с въпросите, които военачалникът искаше да постави на дивака. Извикаха вътре казика. Испанците зашепнаха при неговата поява и си сочеха дългите коси на червенокожия, които падаха по целия му гръб.

Писаро заповяда на двама роби да запалят факли и да застанат до стола-трон. Казикът се поклони боязливо. Мигуел преведе въпросите, които писарят прочете от името на Писаро.

— Отговори ти така, както е умно — каза Деликола на Мигуел и той преведе на кастилски език оскъдните слова на казика: богатата страна била близо, неизмерими богатства се намирали там, също така достатъчно храна за белите.

Всички отговори на Деликола бяха благоприятни и военачалникът слушаше задоволен. Казикът дори се показва готов сам да покаже пътя към златната страна Паитити. Испанците радостно забъбриха, не един целуна своето разпятие. Накрай Деликола се обяви готов да признае върховната власт на император Карл Пети и да се покръсти за християнин.

След тази комедия Писаро заповяда да вържат казика и да го надзирават. Около ръцете на ужасения старец внезапно се обвиха здрави въжета.

Около среднощ дузина испанци по заповед на началника Рибера скочиха в кануто. Те преплуваха несръчно до средата на реката. Там Рибера изпразни своя пищов и почти едновременно капитан Лопес де Агуала на брега запали фитила на едното оръдие. След тъпия пукот гюлето с писък прелетя над трескавите гребци в лодката и се заби в плоския бряг, като вдигна фонтан от пръст и вода.

Туземците още не бяха напуснали селото. Наистина приближаването на кануто бе наблюдавано от съгледвачите и една група млади воители с костени копия и дървени щитове чакаха в храсталака край брега. Но след внезапната светкавица, пукота и пляска на гюлето те всички се строполиха изплашени на земята и закриха глави с ръце. Обхвана ги ужас. Онова, което последва, бе безумно бягство от белите богове, които мятаха светкавици, защото онези в люлеещото се кану сега стреляха с аркебузи. Развявайки факли, испанците слязоха на брега. Който от туземците пресечеше пътя им, биваше сразен. Колибите бяха подпалени, след като се извлече от тях всичко, което можеше да се яде. Пламъците от приличните на кошери колиби се отразяваха във водата. Уплашените горски жители бягаха през храстите. Пискайки от страх, маймуните се изкатериха до най-високите клони на дърветата.

Мигуел се промъкна тихо до Деликола. Той седеше мълчалив и вдървен, със завързани ръце, в сред обоза. Един пиян от палмовото вино войник държеше края на въжето в ръцете си.

— Сега ти остава само едно, да отмъстиш — прошепна Мигуел.

Очите на стария казик пламнаха.

Испанците не останаха дълго в лагера край реката. Преголяма бе алчността им да видят чудните богатства на легендарната страна Паитити. Те се натъкнаха с оплячкосаните провизии, върнаха се,

натовариха остатъка върху гърбовете на ламите и четиридесет и осем часа след клането продължиха похода си през девствената гора. Писаро бе заповядал да се въоръжат, защото през нощта барабаните на горските индианци непрекъснато се чуваха да думтят и да разнасят новината за нападението върху селото.

Както обикновено, Писаро вървеше начело, този път редом с Деликола, който водеше малката армия. Мигуел тичаше току зад тях, за да може всеки момент да преведе въпросите и заповедите на Писаро.

— Ти ще отговаряш с живота си да не би дългокосият дивак да ни изведе на лъжлив път — бе заплашил военачалникът.

Казикът отначало поведе испанците на няколко хиляди метра нагоре по реката, после внезапно сви наляво по една тясна пътека, която се виеше дълбоко навътре във влажната джунгла. Сега Мигуел изостана малко зад казика; той незабележимо се заглеждаше в гъстите храсталаци. Голямо напрежение го бе обладало.

... През нощта, скоро след нападението над индианското село, тогава, когато по-голямата част от испанците спяха, пияни от победата и от палмовото вино, Мигуел се бе промъкнал при Деликола. Внимателно той бе изтеглил края на въжето от юмрука на хъркащия пазач. Двата се бяха промъкнали измежду спящите испанци към робите, които гладни и отпаднали се бяха разположили около един догарящ огън.

— Съвземете се, часът дойде! — разтърси Мигуел спящите.

Носачите недоверчиво загледаха преводача. Деликола стоеше прав до него, със завързаните си ръце на гърба. С няколко думи той им разказа плана на Мигуел:

Той, Деликола, щял да поведе белите да влязат далеч навътре в джунглата, където всяка крачка по блатистата почва изисква най-голямо внимание и където убийствен задух и бръмчащи насекоми замътват сетивата на човека. По даден от Мигуел знак робите след това трябва да скочат с товарите си в гъсталака, за да се скрият и по-късно, отдалечени от армията на белите, да се съберат в гората и да дочакат пратениците на горските индианци.

— Барабаните съобщават — извика Деликола, — че племената от голямата гора са се решили на бой, те чакат часа, в който ще могат да отмъстят на жестокия завоевател.

— Те ще ни убият, нас, които сме от крайбрежието — каза уморено един от носачите, чиито остри кокали се очертаваха под парцаливото му наметало. — Погледнете ни, ние сме много слаби, за да избягаме. Едва се държим на крака, и то само под камшика на белите.

— Омразата ще ви даде сили — отвърна Мигуел. — Когато гръмна с пицова си, вие скочете към гората. Испанците не ще могат да ви преследват в гъсталака, ще им пречат тежките ризници.

— И в гората ще намерите приятели, не врагове — потвърди казикът.

Вероятността да се изскубнат от мъчителите си, за да им отмъстят, бе накарала робите да се окуражат. Те бяха обещали да действуват общо при дадения знак...

За този план, който бе уговорил с Деликола и робите, Мигуел мислеше сега. Непроницаемата на пръв поглед стена на тропичната гора благоприятствуваше за едно бягство на носачите.

Стори му се, че е дошло времето. Пътят ставаше все по-труден, виещи се растения и дебели като ръце лиани трябваше да бъдат разсичани с мечовете, за да може да се мине само една стъпка по-напред. Земята под краката им ставаше колеблива, на места избликваше кал и овлажняваше и без туй разкъсаните ботуши. Така мъчително пълзеше през джунглата малката армия на белите, които под железните си ризници почти загиваха от горещината. Плясъци на камшици подкарваха люлеещите се носачи; диви ругатни и крясъци се поглъщаха от листака на големите дървета.

Внезапно изтрещя глух изстрел. Мигуел, преводачът, се бе прекатурил и при падането пицовът му се бе изпразнил. Индианците-носачи остро изпищяха и се хвърлиха към джунглата встрани. Някои от испанците събориха с бесни удари на мечовете трима от бегълците, но във всеобщата бъркотия останалите носачи успяха да изчезнат в гъсталака на гората. Диви проклетия се отправиха към преводача; обясняваха бягството на носачите с уплахата от изстрела и последвалата паника. Ако белите не се нуждаеха така много от Мигуел, той щеше зле да си изпати.

Снабдени само с най-необходимите оръжия, без всякакви провизии, испанците сега се видяха погубени. Писаро събра неколцина офицери и ординарци и им заповяда да започнат преследване. Мъжете

се опитаха с пъшкане да проникнат в гъсталака и да хванат бягащите, но не стигнаха далече. Капитанът внезапно със страх се хвана за шията, в която стърчеше стрела с пъстри пера. Неколцина ординарци паднаха с гърчения на земята: отровата по костените острия на стрелите действуваше бързо. Навсякъде се чуваше прашене, като че ли много боси крака склучваха някакъв кръг около белите. Стрели просвирваха отгоре, отстрани, отскачаха от ризниците или се забиваха в месото на незащитените ръце или брадатите бузи на испанците.

Деликола и Мигуел се посъветваха набързо.

— Господарю! — Мигуел се приближи със страхопочитание към Писаро. — Казикът говори за една река Напо, която сме можели да стигнем още днес. Там имало едно село и канута лежали по бреговете, много удобно било да се плува надолу по реката за страната Паитити.

Нова надежда обхвана завоевателите. Орелана и офицерите се стълпиха около Писаро. Полевият свещеник произнесе кратка молитва над мъртвите, които трябваше да останат да лежат по пътя. След това испанците продължиха похода. Страхът ускоряваше крачките им, така че те още към обяд се приближиха до реката.

Мигуел помоли военачалника с ласкаещи думи да му позволи да избърза напред, за да убеди туземците да оставят на тяхно разположение припаси и канута. Писаро, с издълбани от треската очи, кимна на предложението, но заповяда казикът да остане при него.

Така Мигуел тръгна сам на път. Той следваше широкия пояс от тръстика, който се простираше по реката, и няколко часа по-късно стигна селото. Съгледвачи на горските индианци го съзряха, заобиколиха го, заведоха го при големия куп воители, които се събираха на брега. Тук Мигуел намери и избягалите носачи, които се бяха въоръжили с копия. Всички го нападаха с въпроси. Дива омраза пламтеше в очите на горските обитатели, когато разбраха, че белите скоро ще стигнат реката. Те размахаха копията си и нададоха войнствени викове. Мигуел схвана с един поглед, че дървените копия, щитовете от тръстика и тръбичките за издухване не са оръжия, които да устоят на испанците с техните стоманени мечове, ризници и огнестрелни оръжия. Хитростта и проникателността трябваше да заместят онова, което липсваше. Омагуите, така наричаха тук индианците, заведоха Мигуел при голямо кану, украсено с пера, в което седеше на пъстротъкани покривки една индианка.

Тя бе облечена с ризница, изплетена от тръстика, на главата си имаше украса от пера на колибри, която светеше с неизброими оттенъци. С дясната си ръка се подпираше на дълъг лък: чантата и стрелите лежах на скута ѝ.

— Това е Аспариа, от храбрия народ из горите край черната река. Тя е предводителка на жени-войници, които побързаха да пристигнат със своите бързи канута. При тези индианци, които са ни приятели, и жените се бият редом с мъжете. Те искат заедно с нас да унищожат жестоките бели мъже. Ти трябва да помогнеш при това.

Аспариа поздрави Мигуел с благозвучен глас, но той не разбра думите ѝ, един омагуа трябваше да превежда. Индианката разправи на Мигуел за един голям град в джунглата. Там къщите били строени от камък и улиците застлани с плочи. Мощен народ живеел там и владеел голяма област на гората. В защитените пристанища на голямата река лежели канута, в които имало място за по петдесет войника. В голямата река се вливали всички други реки. Този народ бил готов да поеме борбата срещу белите, но само по вода. Тя завърши:

— Така че примами чужденците в реката и ние ще ги унищожим.

Мигуел погледна по Напо. Той видя как тесните, чупливи канута на омагуите се плъзгат внимателно близо до брега и ги сравни с голямото бойно кану на Аспариа.

Сега от колибите излязоха и онези десет индианки, които бяха гребците на Аспариа. Те бяха стройни и надвишаваха дребните омагуи почти с цяла глава. Очите им бяха светли и косите им бяха дигнати с преплетени панделки във високи кокове. През гърбовете си носеха дълги, извити лъкове.

Мигуел още веднъж прецени копията и тоягите на омагуите. Явно испанците имаха превъзходство. Той пак се загледа замислено по реката и внезапно видя във въображението си как испанците плуват с голям кораб надолу по Напо и как много бойни канута изведнъж изскачат от прикритията си. Облаци от стрели полетяват...

Тогава Мигуел състави плана си.

— Да, аз ще примамя белите на реката и обитателите на гората при черната река трябва в подходящия момент да унищожат завоевателите — отговори той на Аспариа. Мигуел настоя обаче, че това може да стане само с много хитрост. Преди всичко омагуите трябвало да помогнат на испанците да си построят кораб. Защото

никога чужденците нямало да се доверят на малките, люлеещи се канута.

Аспариа вдигна ръка и настоятелно започна да говори на индианците, които скоро започнаха да се мръщят. Те искаха да убият чужденците, а ето че трябваше да им строят голямо кану! Но накрай те се съгласиха с плана, който трябваше да доведе до сигурен успех.

Омагуите забързаха към реката, защото сега бе необходимо да отведат избягалите роби в едно село, лежащо надолу по реката. Там те трябваше да чакат в готовност.

Малката армия на испанците още не се бе мръднала от мястото си. Деликола клечеше на земята, двама ординарци не го изпускаха из очи. Писаро и неговите офицери тичаха нетърпеливи насам-натам и след това не можаха да се нарадват на приятното съобщение: селище на мирни омагуи се намирало само на няколко часа път. Там вече приготвяли хранителни припаси, населението очаквало белите с почитателен страх. Това донесе преводачът на командира.

Писаро заповяда да тръгнат. Деликола и Мигуел отново поеха водачеството. Казикът внимателно се заслуша, когато младият индианец тихо му разправи за разговора си с Аспариа.

Скоро джунглата се просветли. Водни птици се разбягваха пред хората, които се приближаваха към селото. Писаро даде указания на хората си да държат оръжията в готовност. Като се смееше мрачно, Рибера събра край себе си своята тълпа от обучени убийци и грабители. Мигуел трябваше да иде при военачалника, който искаше по-подробни сведения.

— Ах, господарю — усмихна се Мигуел, — едва стотина мъже живеят там като мирни рибари с жените и децата си. Копията-харпуни им служат същевременно като оръжие, а тръбичките за духане са опасни само в гората.

Мигуел добави, че трябва да се отнасят любезно към индианците край реката, инак те щели да избягат в гората и нямало нито да берат плодове за испанците, нито да ловят маймуни.

— Реката е голяма и широка — продължи преводачът. — За да стигнем скоро в страната Паитити, армията трябва да пътува по реката няколко дни. Но само омагуите могат да ни помогнат да построим кораб.

Лицето на Писаро се просветли. Кораб! Далеч от ужасните комари, навън от гъсталака на джунглата — върху просторните води! Това бе едно добро предложение. Той строго заповяда на своите да не употребяват оръжията си срещу индианците, защото „те ще трябва да се поизпотят и да ни направят кораб, така че засега не бива да бъдем прекалено строги спрямо диваците.“

Новината, че в селото ще се почине по-дълго време и че ще се строи кораб, събуди радостно одобрение и сред ординарците. Пътечката се разшири, видяха се първите колиби. Омагуите посрещнаха белите без оръжия, в ръцете държаха кошници с плодове и пушено маймунско месо като дарове. Испанците ги поеха с шумно ликуване.

Мигуел си отдъхна, защото макар не един алчен поглед на подивелите войници да се плъзна по златните украшения на ушите и носовете на индианците, не се извърши никакво насилие. Испанците си починаха няколко дни и след като се убедиха в миролюбието на това племе, започнаха строежа на кораба. Между тях се намираше един някогашен моряк, Хуан де Алкantara; друг пък бил някога дърводелец, преди да го хване треската за злато. Те двамата започнаха да обучават войниците в занаятчийските похвати. Планът на кораба бе нарисуван с парче остър въглен върху светла кора от дърво. След това Мигуел трябваше да събере омагуите. Орелана заповяда на индианците да направят пещи за дървени въглища. Те щяха да служат за претопяването на няколко ръждясали меча в гвоздеи и скоби.

Деликола показва на испанците кои дървета са подходящи за дъски и напречни греди. Изобщо този казик стана незаменим при постройката на кораба и изглеждаше, че наистина желае да помогне на белите. Мигуел трябваше винаги да стои наблизо до Орелана, за да превежда на омагуите дадените от Писаро и Хуан де Алкantara разпореждания. Докато индианците работеха, жените им плетяха от ликото на палмите рогозки, които трябваше да послужат за платна.

Мигуел говореше неспирно, тихо и заклинателно на Орелана за кораба. Пресметливите му думи събудиха опасни желания у генерала.

— Господарю, оня, комуто принадлежи кораба, може да завоюва страната Паитити и да спечели безкрайни богатства. Но Писаро, военачалникът, е скъперник. Какво ли дава той на своите офицери от плячката? Колко малко!

Орелана му забраняваше със сурови думи да говори такива непочтени неща, но в себе си трябваше да даде право на Мигуел. Все по-голямо ставаше желанието на Орелана да заграби кораба с група съзаклятници и да спечели цялата плячка.

Корабът растеше бавно. Тялото му лежеше върху дълги, дървени валяци и след много мъчителна работа бригантината беше готова. Но Алкантара тичаше загрижен и сърдит наоколо. Широк и тронав беше този съд, дървото пресъхнало и дълги пукнатини се проточиха по дъските. Как ще може да плава? Корабът трябваше да бъде заздравен! И пак Деликола даде съвет. Той побърза в гората и нарязва няколко стъбла, постави отдолу черупки от костенурки и в тях изтече бял сок. „Каучук“ — каза Деликола.

След това казикът окачи черупките над дима от пещта за дървени въглища. Бялото мляко се превърна в сива, жилава маса. С нея уплътниха кораба.

Една сутрин, тъкмо шест седмици след пристигането на испанците при омагуите, бригантината бе тикната във водата. Тя заплува, широка и плоска, с четириъгълни платна — първият кораб от този вид по реката Напо.

Отдавна всички припаси на омагуите бяха изядени и тяхното поведение през последните дни видимо ставаше все по-упорито. Така че белите трябваше сами да излизат да търсят храна в гората. Това обикновено свършваше без резултат. Но винаги те чуваха страховитото думкане на сигналните барабани.

— Време е да се тръгва — посъветва Мигуел Орелана. И прибави: — Добре би било да изпратим напред с кораба един авангард, та да се изследва течението. Господарю, вие бихте били подходящ водач за тази работа... а пък страната Паитити не е далеч!

Орелана побледня от радост. Дни наред вече той мислеше как да овладее кораба. Беше сигурен в неколцина свои доверени хора. Съветът на Мигуел бе добър — само че зависеше как стиснатият Писаро ще погледне на това предложение.

На следния ден военачалникът устрои военен съвет. Испанците се събраха в най-голямата колиба на селото. Всред тях ясно се чувствуваше неспокойствие: защото през нощта омагуите бяха напуснали своите домове. Тръстиките колиби стояха празни под жаркото слънце.

Писаро предложи веднага да се пригответи бригантината за път и да тръгнат надолу по реката. Орелана се съгласи, но след това като че се размисли. Имали много малко храна, трябвало първо да уловят маймуни и да съберат плодове, та да бъдат предпазени от глад. И какво би казал преводачът Мигуел за бягството на омагуите, които иначе така ревностно събираха храна за белите?

Недоверчиви очи се плъзнаха по Мигуел, но обяснението му не можеше да бъде пренебрегнато.

— Без съмнение те са избягали от суеверен страх от това плаващо чудовище! Те никога не били виждали такова голямо кану. А що се касае до припаси, казикът Деликола бил в състояние да ги заведе на такива места, гдето имало плодове в големи количества.

Сега Орелана разбра, че е дошъл неговият миг.

— Ваша светлост — заговори той почтително на Писаро, — най-важното е да се запасим с храна. Няколко дена без съмнение ще отидат за това. Но за да оползотворим това време, аз предлагам междуременно да изследвам с кораба водите на течението. Една опасна задача, една отговорна задача — и Орелана заклати замислено глава, — но все пак аз бих опитал. Възложете ми ръководството на един малък авангард.

Писаро дълго размисляше и затвори за известно време белязаните си от треска очи. Но когато по-голямата част от присъстващите одобриха предложението, и той се присъедини.

Тогава Рибера и неговите хора размениха бързи погледи, струпаха се около Орелана и помолиха да ги командироваат към авангарда. Орелана трябваше да се закълне, че след два дни ще се върне. Хидалгото дигна пръсти за клетва и очите му срещнаха погледа на Мигуел за една секунда, която изглеждаше безкрайна.

Съгласиха се с желанието на Орелана да му дадат Мигуел като преводач, понеже в лагера оставаше казикът Деликола.

Към обяд дългото въже от лико, на което висеше котвата — един тежък камък, — бе изтеглено върху палубата и корабът бавно се отправи към средата на течението. Останалите на брега изгърмяха с пищовите си във въздуха. Отпред на носа стоеше Орелана в пълно въоръжение, до него бе Мигуел. Зад тях шумяха петдесетина мъже, които ръководеше Рибера, а на релинга се пъчеше отец Карявал в черното си расо.

— Ще ми покажеш ли пътя за златната страна Паитити? — шепнеше Орелана.

А Мигуел се усмихваше тайнствено.

— Аз ще ви заведа в страната на златото! — обеща той тихо.

Алкантара даде заповед да се вдигнат платната. Все по-бързо пътуваше бригантината. По бреговете на реката бе неизмеримата зелена джунгла с многобройни криволици.

Мигуел се мъчеше да съзре селото, гдето трябваше да се намират избягалите роби. Но омагуите добре бяха скрили своите канута, нищо не подсказваше, че всред тръстиковия пояс може да има човешки жилища. Внезапно, когато бригантината бе преодоляла една от многобройните теснини с пенливи водовъртежи, преводачът зърна отзад една флотилия от тесни канута, които излизаха от скривалищата си от двете страни на реката. Лодките се обединиха в средата на течението и последваха на голямо разстояние испанския кораб. Все още никой освен Мигуел не бе забелязал канутата, защото всички гледаха напред към жълтеникавата вода на реката. Никой от испанците не мислеше за някаква опасност. Те бяха свалили ризниците си и говореха за богатството, което ги очакваше.

Скоро настъпи тропичната нощ, платната бяха свити и бригантината бавно се влачеше по течението. Пак настъпи ден и все се виждаше същата картина. Само че сега вълните на Напо бяха по-високи, водите се оцветяваха млечножълтеникаво и мощен водовъртеж напираше с черната си вода отдясно срещу бригантината. Внезапно испанците закрепяха. Едно широко море се отвори и глътна Напо.

— Господарю, това не е соленото море, това е голямата река, за която разправяха индианците! — извика Рибера.

Корабът сега се люлееше неспокойно върху калните талази на гигантската река, която беше така широка, че другият бряг едва се разпознаваше. Испанците се прекръстиха ужасени.

— Проклето куче, и къде лежи страната Паитити? — бясно дърпаше рицарят Мигуел за разцепения му елек. — Ако си ме измамил, ще накарам да те обесят на върха на мачтата!

Мигуел ловко се освободи от ръцете му и го увери, че сега вече е настъпило времето: скоро ще се появи търсената страна.

Според своята клетва Орелана сега би трябвало да извърне бригантината и пак да се върне нагоре при лагера на Писаро. Но

взетото веднъж решение го тласкаше напред. Той знаеше, че и другите имат същите мисли, същите тайни желания: злато, злато, злато! Само полевият свещеник мрачно настояваше да се връщат. Но Мигуел започна да шепне и на него, разправи тайнствената история за пътя към златния град, който Деликола му бил описал. Как щял да се зарадва Писаро на връщането им, ако не се върнели с празни ръце, а отрупани със съкровища! Скоро щял да се появи златният град! Измежду дърветата на джунглата се издигали златните покриви на храмовете, така бил разправил Деликола. И една десета от цялото злато ще принадлежи ма папата, а той, свещеникът, ще занесе това съкровище на църквата. Само още няколко часа!

Испанците обкръжиха преводача и слушаха жадно думите му. Корабът бе насочен близо до десния бряг, гдето по сведенията на Мигуел скоро щели да се покажат каменни дворци със златни керемиди и да заслепят очите им. Зелени плуващи острови покриваха сега водата, пътуването стана трудно за тремавата бригантина. Някои от островите имаха размери на цял град.

Внезапно настана нещо неочаквано.

Алкантара тъкмо даде заповед да се разклати кърмовото гребло, защото пред носа се влачеха дървета и парчета тиня, когато иззад островите се стрелнаха безбройни дълги, нашарени канута. Резки викове разтърсиха въздуха, град от стрели запраця по кораба. Стрелите обкичиха платната, останаха да треперят в гредите и дъските и пронизаха цяла дузина испанци.

В канутата стояха индианки. Те обтягаха големите си бамбукови лъкове и дългите стрели, завършващи с пера, безспирно свистяха към бригантината. Корабът изглеждаше огромен и неуязвим в сравнение с канутата, но той вече почваше да се върти без посока, защото жените се бяха хвърлили във водата, бяха прерязали кърмовите въжета и се опитваха да се покатерят по кораба. Със силен скок Мигуел скочи от носа към средната мачта. Там ревящият Рибера събираше испанците, които си слагаха един другиму ризниците и след това почваха да стрелят. Неколцина ординарци успяха да запалят двата тона, а и пищовите бълваха огън. Гърмежи, светкавици и горещ метал отбиха първия щурм на индианките, но те вече се изкатериха на кораба отстрани и започна страшна ръкопашна борба. Белите нанасяха ужасни опустошения със стоманените си мечове всред полуголите туземки. Но

атакуващите получиха подкрепление, защото флотилията на омагуите, към които се присъединиха лодките на току-що пристигналите индианци от черната река, се намесиха в сражението. Озлобените нападатели се изкатерваха по дървените страни на кораба. Мигуел тържествуващо виждаше унищожаването на проклетите бели мъже. Вече половината от тях лежах мъртви или ранени на палубата. Орелана отчаяно си проби с меч път към Рибера в чието незащитено бедро вече стърчаха две стрели.

Тогава Мигуел със силен вик хвърли своите испански дрехи. С тесен меч в дясната си ръка той застана начело на напиралците откъм носа индианки. Побеснял от гняв, Рибера се заклати към него. Мигуел го прободде с точен удар и скочи по-нататък.

Междувременно испанците отчаяно се бяха хванали за тежките, непригодни гребла и се опитваха да извадят кораба от обръча на канутата. Десетина испанци още се сражаваха събрани край Орелана с гръб към мачтата. Почти всички бяха ранени.

— Барута, Хуан! — изкрещя Орелана.

Всред кълбото на биещите се тела Мигуел видя как морякът отваря един отвор към люка, докато Орелана с бесни усилия си пробиваше път към предната кабина на бригантината. Внезапно Мигуел разбра дяволския план на генерала. Ако Алкантара успееше да сложи фитил на останалия барут и да го възпламени, леката палуба на бригантината щеше да бъде разкъсана и така щеше да се помогне на испанците, които се биеха сега на единия край на кораба.

Младият индианец гъвкаво се промъкна през полуотворения люк, слезе по стълбата и съзря танцуващия светлик на фитила, носен от препъващия се по ребрата на кораба испанец. Мигуел успя с мощен удар на своя меч да разцепи главата на Алкантара, но от няколко малки торбички с барут вече излизаха искри, които всяка минута щяха да вдигнат във въздуха сложените едно върху друго бурета. Младежът скочи през мъртвеца обратно към стълбата. В същия миг буренцата експлодираха с тъп гръм. Силата на експлозията помете Мигуел от стълбата, вдигна палубата във въздуха и хвърли част от туземците във водата. Като се окуражаваха взаимно, испанците пак се втурнаха към греблата и най-сетне им се удаде да разбият обкръжението на канутата. Понеслата се бригантина заблъска всичко край себе си, обърна се

около собствената си ос и малко по-късно се люлееше всред бързото течение.

От екипажа бяха живи само десетина души. Орелана лежеше ранен на палубата; по-късно изпод куп възета изпълзя бледият като тебешир свещеник.

Жадните за мъст индианци преследваха още дълго полуразрушената бригантина, чийто екипаж бе изложен на сигурна гладна смърт...

На следния ден омагуите отплуваха с някогашните роби нагоре по реката, за да отмъстят най-сетне на Писаро и на остатъка от белите завоеватели.

Мигуел се събуди от своето безсъзнание, когато бригантината вече пътуваше свободна и без преследвачи. През някои пукнатини във вътрешността на кораба се прецеждаше вода. Той чуваше проклятията и охканията на ранените върху предната палуба и бързо се скри в острия нос на кораба, където навитото въже на котвата предлагаше сигурно прикритие.

Когато се стъмни, той внимателно изпълзя от своето скривалище. Ръцете му докоснаха нещо твърдо, студено — една секира, която вероятно бе принадлежала на мъртвия Алкантара. Това беше знак! Той заклеши широкото острие в една от уплътнените с каучук пукнатини и освободи жилавата маса. Широко колкото длан ветрило гъргореца вода нахлу в туловището на кораба. Той, Мигуел, ще потопи кораба, нека това бъде неговото отмъщение към онези, които бяха донесли смърт и ужас в родината му.

Скоро струята стана по-голяма. През разрушената палуба Мигуел съгледа тропичното небе, пълно със светкащи звезди; то даваше достатъчно светлина, за да се доведе докрай започнатото дело. Младият индианец освободи още няколко дъски, след това закрепил секирата в пояса си и се изкатери по стълбата нагоре. Главата го болеше, защото при падането се беше ударил в основната греда, но хладният нощен въздух отново възвърна силите му. Между него и предната кабина зееше тялото на бригантината, из което стърчеше към небето мачтата. Сенките на гребците се движеха бавно в такт.

Мигуел внимателно изтегли стълбата нагоре и я хвърли в светкащата вода. Непосредствено след това и той скочи, хвана се за дървото и с дълги удари се понесе към брега. Трескавият Орелана чу

пляскането, а и гребците дигнаха ослушани глави. Но след това помислиха, че един от странните големи водни коне се е изплашил от кораба и е побягнал.

Разрушената бригантина пътуваше по-нататък в нощта. Все по-тежко се люлееше широката, тромава сянка, защото водата в туловището се бе издигнала вече до колене...

Мигуел бавно се приближи към брега. Ленивите през нощта риби и алигатори го пощадиха, така че нозете на самотния плувец най-сетне затънаха в жилавата крайбрежна тиня и след няколко мъчителни крачки той достигна по-здрава земя. Мигуел газеше задъхан през високата тръстика и най-сетне достигна мястото, където горските животни идеха да пият вода, та копитата им бяха отгпкали твърда пътечка чак до началото на гората. Той искаше да върви край реката, за да стигне най-сетне до жилищата на индианците. Оттам някое кану можеше да го изведе в прикритието на омагуите.

За ориентировка му служеше само шумът на реката, защото сплетените хрусталаци на джунглата не му позволяваха да вижда звездите. Много кърпените, мокри сега кожени ботуши започнаха да се късат по ръбовете и остри тръни раздираха тялото му; останките от дрехите му скоро станаха на парцали. Младият индианец смело си пробиваше път със секирата. Почти без сили от напрежението, призори той стигна нова пътека, този път успоредна на реката; по нея тръгна колкото можеше по-бързо.

Писаро чакаше нетърпеливо завръщането на бригантината. Все още той не вярваше в дезертирането на Орелана. Сутринта на третия ден избра шест от най-верните си люде и тръгна с тях надолу през джунглата, за да види не се ли задава бригантината. Деликола водеше групата, когато срещу им се втурна един мъж, целият в кръв и парцали. Той бърбореше несвързани думи и се свлече на земята пред Писаро. Раненият бе знаменосецът Санчес де Варгас, който принадлежеше към авангарда. От него военачалникът узна за предателството на Орелана. В битката на голямата река раненият Санчес паднал през борда, стигнал като по чудо брега и намерил пътя обратно. Военачалникът накара да занесат ранения в лагера, но носачите донесоха само трупа му.

Сега въпросът беше колкото може по-скоро да тръгват назад. Мечтата за златната страна Паитити избледня пред мъчителния страх,

че ще паднат в ръцете на отмъстителните индианци. От последната нощ насам барабаните бяха замлъкнали. Според мнението на знаменосеца омагуите се намирали много надолу по реката. Малката група от няколко дузини испанци в парцаливи дрехи, мухлясали кожени елечи и ръждясали ризници си пробиваше път през джунглата. Отново ги водеше покорният казик Деликола, но той коварно описа една голяма, струваща много време дъга, която щеше да позволи на омагуите по-бързо да ги настигнат.

Вечерта, подгонени от страха, испанците най-сетне стигнаха онова място край Напо, откъдето по-рано Рибера бе устроил нападението над индианското село отвъд реката. Все още на отгатышния бряг се виждаха овъглените колиби и лежащите наоколо черепи и кости напомняха за клането. Военачалникът неспокойно се оглеждаше за Деликола, но той бе изчезнал. Изведнъж Писаро разбра, че е попаднал в клопка.

Сега се касаеше за живота им. Той заповяда да запалят в кръг огньовете и в този кръг да образуват каре. Гладни и трескави, белите очакваха атаката.

Омагуите дойдоха откъм реката и откъм гората в подредени групи. Една част от тях бяха снабдени с оръжията, оплячкосани от авангарда на Орелана. С див боен вик те се хвърлиха към набързо издигнатия бруствер на лагера. Тогава Писаро забеляза, че индианците се ръководят от една воля. Те не се биеха безразборно, а правеха атаки, оттегляха се, за да ударят после по-бурно. Пищовите на испанците гърмяха и свалиха не един нападател, но редиците отново се попълваха.

Внезапно Писаро забеляза един строен индианец. Изрисуван с бяла и черна глина като останалите, той се биеше начело и издаваше заповеди. В просветлението на един изстрел той позна преводача. Краткият миг на смайването му бе достатъчен на Мигуел, за да го свали с ужасен удар на земята. Ако един оръженосец не бе закрил с тялото си своя военачалник, съдбата на Писаро щеше да бъде решена.

Въоръжените испанци се биеха тяло до тяло, но все повече оредяваха. През тази нощ бяха убити деветима испанци, но лагерът все още не бе превзет.

Призори Мигуел заповяда на омагуите и на съюзените с тях племена да спрат сражението и по-късно да почнат преследване.

Всред мъглявината на утринта испанците тръгнаха, за да се приближат към крайбрежието. Те изоставиха целия си багаж, защото сега въпросът бе да спасят живота си. В тесния проход при билото на Андите те бяха нападнати за втори път от индианците. Тук особено освободените роби се нахвърлиха бясно върху своите мъчителите. С голи ръце те удушваха испанците. Писаро, облян с кръв, влачещ се почти на колене, имаше още шест оръженосци край себе си. Сега би било лесно за индианците да довършат борбата, но Мигуел им заповяда да спрат.

Ето ги чуждите завоеватели, докарани от жажда за злато, власт и богатства. Те скимтяха за милост и простираха ръце нагоре и гледаха ужасени индианеца с короната от пера, в когото бяха познали своя преводач Мигуел. Индианците склочиха кръг около тях.

Мигуел излезе напред и заговори:

— Вие трябва да се завърнете там, отдето сте дошли. Да бъде проклета вашата страна, вашият владетел, на когото служите и на когото и аз някога заслепен се подчинявах. Но вие трябва да разправите по крайбрежието какво ви се е случило и какво ще се случи на всички завоеватели, ако още веднъж стъпят на наша земя.

Индианците се оттеглиха малко назад и заследиха тръгването на испанците. Писаро и неговите шестима другари се повлякоха към планинския проход. Трима испанци умряха там от глад. Оживелите се хвърлиха в гората, потърсиха корени, ядяха бръмбари и жаби. Понякога те съглеждаха край пътя костите на измъчените до смърт през време на похода свои роби. Потръпвайки и като хвърляха ужасени погледи край себе си, бегълците се впуснаха напред. Най-сетне след седмица Писаро и трима негови оръженосци стигнаха селищата при крайбрежието. Бяха полумъртви, отслабнали като скелети. Испанската гранична част не искаше да признае, че тая парцалива и безсилна купчинка кости е гордият им наместник. Затова бегълците бяха заведени с охрана в Кито. Там те дълго висяха между живота и смъртта.

Когато Писаро дойде на себе си, той разказа за своята ужасна експедиция. Между испанците се разпространи страх и ужас от обитателите на джунглата отвъд Кордилерите, където един възпитан в испанските обичаи и навици туземец обединявал индианците за борба.

Един ден в пристанището на Гуаякил пристигна каравела от Венецуела. От там дойде новината, че Орелана с малка групичка

достигнал полумъртъв испанската колония. Орелана разказвал за един войнствен народ, скрит всред големите гори.

Една година по-късно полевият свещеник Гаспар де Карявал, пречупен душевно и телесно, се завърна в Мадрид. И днес още неговият дневник лежи в архивата на испанската столица. Легендата за горските индианци сплаши авантюристите и в продължение на векове никой не посмя да търси непознатата страна.

Мигуел се оттегли с омагуите в девствената гора. Той ги научи изкусно да тъкат, да строят бързи малки корабчета с платна и на някои други неща, които бе усвоил по време на своето пленничество в Испания. Всичките си знания той предаде на ученолюбивите си сънародници. Разпръснатите племена на горските индианци се обединиха под неговото водачество. Дълго време мина, преди европейци отново да посмеят да навлязат във вътрешността на големите гори край Амазонка.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, броеве 1, 2 и 3 от 1965 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.